

Адресы: 422879, ТР, Әлки районы,
 Чуаш Борнае авылы, Үзәк урамы,
 25а йорт
 Тел/Факс 8 (84346) 78215

422879, РТ, Алькеевский
 район,
 с.Чувашское Бурнаево,
 ул.Центральная, д.25а
 Тел/Факс 8 (84346) 78215

РЕШЕНИЕ

Чуаш Борнае авылы

КАРАР

2021 елның 1 декабре

31№

**Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының "Чуаш Борнае авыл
 жирлегө" муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә
 муниципаль контроль турындагы нигезләмәне раслау хакында**

2003 елның 6 октябрәндәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә
 оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы Федераль законның
 14 статьясындагы 1 өлешенәң 19 пункты, 2020 елның 31 июлендәге «Россия
 Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчеләге) һәм муниципаль контроль
 турында» 248-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Әлки
 муниципаль районы «Чуаш Борнае авыл жирлегө» муниципаль берәмлеге Уставы
 нигезендә Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Чуаш Борнае авыл
 жирлегө Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының "Чуаш Борнае
 авыл жирлегө" муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә
 муниципаль контроль турындагы нигезләмәне расларга.

2. Әлеге карар, нигезләмәнең 6 бүлегә Татарстан Республикасы Әлки
 муниципаль районының «Чуаш Борнае авыл жирлегө» муниципаль берәмлеге
 территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы
 нигезләмәләреннән тыш, рәсми басылып чыккан көненнән, ләкин 2022 елның 1
 гыйнварыннан иртәрәк булмаган вакытта үз көченә керә.¹

Нигезләмәнең 6 бүлегә булган Татарстан Республикасы Әлки муниципаль
 районының "Чуаш Борнае авыл жирлегө" муниципаль берәмлеге территориясендә
 төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмә 2022 елның 1
 мартыннан үз көченә керә.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми
<http://pravo.tatarstan.ru> порталында бастырып чыгарырга һәм Әлки муниципаль
 районының рәсми <http://arsk.tatarstan.ru> сайтында урнаштыру юлы белән халыкка
 житкерергә.

4. Әлеге карарның үтөлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Совет Рәисе,

Чуаш Борнае авыл жирлегө Башлыгы:

И. Г. Зарипов

Әлки муниципаль районы Чуаш
 Борнае авыл жирлегө Советының
 2021 елның 1 декабрәндәге 31
 номерлы карарына кушымта

¹ 248-ФЗ номерлы Федераль законның 98 статьясындагы 4 өлешә нигезендә муниципаль контроль төрләре
 турындагы нигезләмәләр 2022 елның 1 гыйнварына кадәр расланьрга тиеш.

Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Чуаш Борнае авыл жирлеге территориясендә төзекләнדרү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Чуаш Борнае авыл жирлеге территориясендә төзекләнדרү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба – төзекләнדרү өлкәсендә контроль).

1.2. Юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, гражданныр (алга таба – контрольдә тотылучы затлар) тарафыннан Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Чуаш Борнае авыл жирлеге территориясен төзекләнדרү кагыйдәләрен (алга таба – төзекләнדרү кагыйдәләре), социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктуралары объектларыннан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән инвалидларның файдалана алуын тәэмин итүгә таләпләрне (алга таба – мәжбүри таләпләр) үтәү төзекләнדרү өлкәсендә контроль предмети булып тора.

1.3. Төзекләнדרү өлкәсендә контроль Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының Чуаш Борнае авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба – Башкарма комитет) тарафыннан башкарыла.

1.4. Башкарма комитетның төзекләнדרү өлкәсе контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи заты – Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Чуаш Борнае авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) (алга таба – контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи зат). Башкарма комитетның күрсәтелгән вазыйфаи затларының вазыйфаи вазыйфаларына, аларның вазыйфаи инструкциясе нигезендә, төзекләнדרү өлкәсендә контроль буенча вәкаләтләренә гамәлгә ашыру керә.

Төзекләнדרү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчеләге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә хокукларга, бурычларга һәм җаваплылыкка ия.

1.5. Төзекләнדרү, профилактик чаралар, контроль чаралар оештыру һәм үткөрү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыруга бәйле мөнәсәбәтләргә карата 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчеләге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль закон, 2003 елның 6 октябрәндәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.6. Башкарма комитет түбәндәге төзекләнדרү кагыйдәләрен үтәүне контрольдә тота:

- 1) янәшәдәге территорияләренә карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;
- 2) төзекләнדרү элементларын һәм объектларын тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән таләпләр:

- халыкның аз мобильле төркемнәренә мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик тәрбия һәм спорт, халыкка социаль хезмәт күрсәтү объектларына иреккә керүенә комачауламый торган киртәләр кую;²

² Төзекләнדרү өлкәсендә контроль предмети 2003 елның 06 октябрәндәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы Федераль законның 45.1 статьясы нигезендә жирлекләренә төзекләнדרү кагыйдәләрен җайга салу предмети на нинди нигезләмәләргә эләгүен исәпкә алып билгеләнгән.

Муниципаль контроль предмети на инвалидлар өчен объектларның үтемеләге буенча билгеләп үтелә:

- торак булмаган биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның фасадларын, биналарның, корылмаларның башка стеналарын, шулай ук төзекләндерүнең һәм жәмәгать урыннарының башка элементларын карап тоту;

- инженерлык корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирәкле мәгълүматны үз эченә алган махсус билгеләр, язуларны карап тоту;

- жир эшләрен гамәлгә ашыру буенча Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында һәм төзекләндерү кагыйдәләрендә билгеләнгән жир эшләрен гамәлгә ашыру тәртибе нигезендә бирелә торган жир эшләрен гамәлгә ашыруга рөхсәт нигезендә жир эшләре башкару;³

- жир эшләрен гамәлгә ашыру вакытында, инвалидларны һәм халыкның башка аз мобильле төркемнәренә дә кертәп биналарга һәм аларга керү юлларына, шулай ук ишегалларына ирәкле керү юлларын, жәяүлеләрнең һәм имин жәяүлеләр хәрәкәтенең куркынычсызлыгын тәмин итү;

- Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары белән билгеләнгән сикте Башкарма комитетке аварияләр нәтижәсендә эшләр башкару турында хәбәрнамә юллау;

- Төзекләндерү кагыйдәләре чикләнгән транспорт чараларын газонда яисә башка яшелләндерелгән яисә рекреация территориясендә урнаштыруга, шулай ук транспорт чараларын эксплуатацияләгәндә, хезмәт күрсәткәндә яисә ремонтлаганда, йөк ташыганда яисә төзелеш майданнарыннан киткәндә гомуми файдаланудагы территорияләрнең пычрануына юл куймау(тент яки махсус ябылмалы урын булмаганда);

3) Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Чуаш Борнае авыл жирлегә территориясен, шул исәптән кардан, боздан һәм бина, корылма түбәләрен боз сөңгеләреннән чистарту буенча чаралар үткөрүне дә кертәп, кышкы чорда жыештыру буенча мәжбүри таләпләр;

- халыкның аз мобильле төркемнәренә мөгаддәт, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик тәрбия һәм спорт, халыкка социаль хезмәт күрсәтү объектларына ирәкле керүне комачауламый торган киртәләр куюны тикшерү.

- жир эшләрен гамәлгә ашыру чорында биналарга һәм аларга керү урыннарына ирәкле керү юлларын, шулай ук ишегалларына ирәкле керү юлларын, жәяүлеләрнең һәм куркынычсыз жәяүлеләр хәрәкәтен, инвалидларны һәм халыкның башка аз мобильле төркемнәрен кертәп, тәмин итүне тикшерү.

Бинага аз мобильле төркемнәренә ирәкле керүен контрольдә тотуга килгәндә, бу территорияне төзекләндерү кагыйдәләре түгел, ә капитал төзелеш объектларын төзгәндә һәм реконструкцияләгәндә дәүләт төзелеш күзәтчелеге предметы, шулай ук капитал төзелеш объектынның проект документациясе техник регламентлар таләпләренә, шул исәптән механик, янғын һәм башка куркынычсызлык таләпләренә, инвалидларның капитал төзелеш объектына (сәламәтлек саклау, мөгаддәт, мәдәният, ял, спорт һәм социаль-мәдәни һәм коммуналь-көнкүреш билгеләнешендәге башка объектларга, транспорт, сәүдә, жәмәгать туклануы объектларына, эшлекле, административ, финанс, дини билгеләнештәге объектларга, торак фонды объектларына карата проект документациясен эзәрләгәндә) керүен тәмин итү таләпләренә дә туры килүен тикшерү өчен предмет (48 статьяның 12 пунктчыдагы «а» пунктчасын, РФ Шәһәр төзелеш кодексының 51 статьясындагы 7 пунктчының «в» пунктчасын карагыз) дип саныбыз.

Мәжбүри таләпләр исемлегә, конкрет муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләренә эчтәлеген исәпкә алып, кирәк булган очракта, тулыландырылырга яисә төгәлләштерелергә мөмкин.

³ Жир эшләрен гамәлгә ашыруга рөхсәт бирү Россия Федерациясе субъектлары территорияләрендә һәм муниципаль берәмлекләр территорияләрендә шәһәр төзелеш эшчәнлегенә гамәлгә ашыру үзенчәлекләре белән бәйле процедура булып тора һәм мондый процедура һәм аны уздыру тәртибе Россия Федерациясе субъектынның норматив хокукый акты яисә жирле үзидарә вәкиллеке органының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән очракта кулланыла ала (Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 2014 елның 30 апрелендәге 403 номерлы, 2017 елның 28 мартындагы 346 номерлы, 2016 елның 7 ноябрәндәге 1138 номерлы, 2017 елның 17 апрелендәге 452 номерлы, 2016 елның 27 декабрәндәге 1504 номерлы карарларында каралган төзелеш өлкәсендәге процедураларның II бүлеген карагыз). Әгәр жирлектә жир эшләрен башкаруга рөхсәт бирү Россия Федерациясе субъектынның норматив хокукый акты яисә жирле үзидарә вәкиллеке органының муниципаль хокукый акты нигезендә каралмаган булса, Нигезләмәнең тиешле абзацы төшереп калдырылырга тиеш.

4) Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Чуаш Борнае авыл жирлеге территориясен, шул исәптән карантин, агулы һәм чүп үләннәрен ачыклау, аларга каршы көрәш, аларны локальләштерү, бетерү буенча мәжбүри таләпләрне дә кертеп, жәйге чорда жыештыру буенча мәжбүри таләпләр;

5) янгынга каршы махсус режим гамәлдә булган чорда янгыны куркынычсызлыгының өстәмә таләпләре;

6) гомуми файдаланудагы территорияләрдә жир асты коммуникацияләрен салу, яңадан урнаштыру, ремонтлау һәм карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;

7) агач һәм куакларны кисү һәм күчереп утыртуга йөкләмә билет һәм (яисә) рөхсәт бирү буенча агач һәм куакларны алып ташлау (алып китү), күчереп утырту буенча әгәр мондый документлар (йөкләү билеты, күчереп утыртуга рөхсәт) Төзекләндерү кагыйдәләрендә билгеләнгән очрақларда бирелергә тиеш булганда яшел үсентеләрне утырту, саклау һәм карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;⁴

8) каты коммуналь калдыкларны күмү буенча мәжбүри таләпләр;

9) гомуми файдаланудагы территорияләрдә һәм Төзекләндерү кагыйдәләрендә каралган башка территорияләрдә авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын йөртәргә ярамау турындагы мәжбүри таләпләр.

Башкарма комитет вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан үз компетенцияләре чикләрендә контрольдә тотарга бирелгән мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турындагы күрсәтмәләрнең үтәләшен контрольдә тота.

1.7. Әлеге Нигезләмәдә төзекләндерү элементлары дигәндә декоратив, техник, планлаштыру, конструктив жайланмалар, яшелләндерү элементлары, жиһазлау һәм бизәләш төрләре, шул исәптән бина, төзелеш, корылма фасадлары, кече архитектура формалары, капитал, стационар булмаган төзелеш һәм корылмалар, территорияне төзекләндерүнең состав өлеше буларак кулланыла торган мөгълүмати щитлар һәм күрсәткечләр аңлашыла.

Әлеге Нигезләмәдә төзекләндерү объектлары дигәндә төрле функциональ билгеләнештәге төзекләндерү эшчәнлегә алып барылучы территорияләр аңлашыла, шул исәптән:

1) планлаштыру структурасы элементлары (зоналар (массивлар), районнар (шул исәптән торак районнар, микрорайоннар, кварталлар, сәнәгать районнары), гражданның коммерциягә карамаган бакчачылык, яшелчәчелек берләшмәләре урнашу территорияләре);

2) урам-юл челтәре элементлары (аллеялар, бульварлар, магистральләр, тыкрықлар, мәйданнар, керү юллары, проспектлар, йөрү юллары, юл чатлары, төшү, трактлар, керү -чыгу булмаган юлт, урамнар, шоссе);

3) ишегалды территорияләре;

4) балалар һәм спорт мәйданчыклары;

5) хайваннарны йөртү өчен мәйданчықлар;

⁴ Агач һәм куакларны кисү һәм күчереп утыртуга йөкләмә билет һәм (яисә) рөхсәт бирү мондый процедура һәм аны уздыру тәртібе Россия Федерациясе субъектының норматив хокукый акты яисә жирле үзидарә вәкиллеке органының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән очрақта кулланылуы Россия Федерациясе субъектлары территорияләрендә һәм муниципаль берәмлекләр территорияләрендә шәһәр төзелешә эшчәнлеген гамәлгә ашыру үзенчәлекләре белән бәйле процедура булып тора. (Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2014 елның 30 апрелдәге 403 номерлы, 2017 елның 28 мартындагы 346 номерлы, 2016 елның 7 ноябрдәге 1138 номерлы, 2017 елның 17 апрелдәге 452 номерлы, 2016 елның 27 декабрдәге 1504 номерлы карарларында каралган төзелеш өлкәсендәге процедураларның II бүлеген карагыз). Агач һәм куакларны кисү һәм күчереп утыртуга йөкләмә билет һәм (яисә) рөхсәт бирү мондый процедура һәм аны уздыру тәртібе Россия Федерациясе субъектының норматив хокукый акты яисә жирле үзидарә вәкиллеке органының муниципаль хокукый акты белән билгеләнмәсә, «шул исәптән агач һәм куакларны кисү һәм күчереп утыртуга йөкләмә билет һәм (яисә) рөхсәт бирү буенча агач һәм куакларны алып ташлау (алып китү), күчереп утырту буенча әгәр мондый документлар (йөкләү билеты, күчереп утыртуга рөхсәт) Төзекләндерү кагыйдәләрендә билгеләнгән очрақларда бирелергә тиеш булганда мәжбүри таләпләр» сүзләре төшереп калдырылырга тиеш.

- 6) парковкалар (парковка урыннары);
- 7) парктар, скверлар, башка яшел зоналар;
- 8) техник һәм санитар-якпау зоналары;

Әлеге Нигезләмәдә киртәләүче җайланмалар дигәндә капка, капкачык, шлагбаумнар, шул исәптән автомат рәвештәге һәм декоратив киртә (коймалар) аңлашыла.⁵

1.8. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында Башкарма комитет төзекләндерү өлкәсендә контроль объектларын исәпкә алуны тәмин итә.

Башкарма комитет төзекләндерү өлкәсендә контроль объектларын әлеге Нигезләмә нигезендә билгеле бер хәвеф-хәтәр категориясенә кертә.

2. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү хәвеф-хәтәрә белән идарә итү⁶

2.1. Башкарма комитет зыян (зарар) китерү хәвеф-хәтәрә белән идарә итү нигезендә төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыра.

2.2. Әлеге Нигезләмәнең 1.7 пунктында каралган мондый контроль объектларын төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү хәвеф-хәтәрә белән идарә итү максатларында, 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә хәвеф-хәтәр категориясенә кертелергә тиеш.

2.3. Әлеге Нигезләмәнең 1.7 пунктында каралган төзекләндерү өлкәсендә контроль объектларын (алга таба – контроль объектлары) билгеле бер хәвеф-хәтәр категориясенә кертү, төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольнең башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырылганда тиешле объектларны билгеләнгән хәвеф-хәтәр категориясенә кертү критерийлары әлеге Нигезләмәгә 1 нче кушылтада күрсәтелгән нигезендә гамәлгә ашырыла.

Контроль объектларын хәвеф-хәтәр категориясенә кертү һәм контрольдә тоту объектларының хәвеф-хәтәр категорияләрен үзгәртү Башкарма комитет күрсәтмәсе белән гамәлгә ашырыла.

Башкарма комитет тарафыннан контроль объектларын хәвеф-хәтәр категориясенә керткәндә, шул исәптән кулланыла:

- 1) Күчәмсез милекнең бердәм дәүләт реестрындагы белешмәләре;
- 2) контрольдә торучы затлар белән үзара бәйләнешсез контроль чараларын гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан алына торган белешмәләр;
- 3) Башкарма комитеттагы башка мәгълүматлар.

⁵ Әлеге пунктта төзекләндерү өлкәсендә контроль объекты булырга мөмкин һәм хәвеф-хәтәр категорияләрен бүлгәндә нинди объектлар каралырга тиешлеген аңлау өчен билгеләмәләр кертелә. Төзекләндерү элементларын билгеләү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 1 статьясындагы 38 пунктыннан алынган.

Башка билгеләмәләр аныкланырга мөмкин, әмма тиешле муниципаль берәмлекне төзекләндерү кагыйдәләре эчтәлегенә каршы килмәскә тиеш.

⁶ Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган муниципаль контрольнең әлеге төрен оештыруга һәм гамәлгә ашыруга гомуми таләпләр турында федераль законда башкасы билгеләнмәгән булса, муниципаль контроль рәвеше турындагы нигезләмәдә муниципаль контрольнең тиешле төрен гамәлгә ашырганда хәвеф-хәтәрләргә бәяләү һәм аларга идарә итү системасы кулланылмавы билгеләнергә мөмкин. Бу очракта планлы контроль (күзәтчелек) чаралар һәм планнан тыш контроль (күзәтчелек) чаралар 248-ФЗ номерлы Федераль законның 61 һәм 66 статьяларында билгеләнгән үзенчәлекләргә исәпкә алып уздырыла.

2.4. Башкарма комитет тарафыннан хәвеф-хәтәр категориясенә бәйлә рәвештә планлы контроль чаралар үткәрү түбәндәге вакыт аралыгында гамәлгә ашырыла:

1) югары хәвеф-хәтәр категориясенә кертелгән контроль объектларына - 2 елга бер тапкыр;

2) урта хәвеф-хәтәр категориясенә кертелгән контроль объектларына - 3 елга бер тапкыр.

Түбән хәвеф-хәтәр категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы тикшерү чаралары үткәрелми.

Контроль объектларын түбән хәвеф-хәтәр категориясенә кертү турында карар кабул итү таләп ителми.

2.5. Планлаштырылган контроль чараларының еллык планнарына еллык планны гамәлгә ашыру елында соңгы планлы контроль чарасын уздыру төмамлану датасыннан соң, түбәндәге категорияләргә кертелгән контроль объектлары өчен вакыт вакыты узган контроль объектларына карата контроль чаралар кертелергә тиеш:

1) югары хәвеф-хәтәр - кимендә 2 ел;

2) Уртача хәвеф-хәтәр - кимендә 3 ел.

Әгәр элек контроль объектларына карата планлы контроль чаралары үткәрелмәгән булса, юридик затның яисә гражданның контроль объектына милек хокукы барлыкка килгән көннән соң бер ел узгач, ә янәшәдәге территорияләре булганда Төзекләндерү кагыйдәләре нигезендә яқындагы территорияне карап тоту бурычы барлыкка килү датасыннан еллык планга контроль объектлары кертелергә тиеш.

2.6. Хокук иясенәң соравы буенча контроль алып барырга вәкаләтле вазыйфаи затлар, мөрәжәгать кәргән көннән соң 15 көннән артмаган срокта, хәвеф-хәтәр категориясе бирелгән контроль объекты турында мәгълүмат, шулай ук мондый объектны билгелә бер хәвеф-хәтәр категориясенә керткәндә кулланылган белешмәләр бирә.

Контроль объектының хокукка иясе Башкарма комитетка контроль объектына элек бирелгән хәвеф-хәтәр категориясен үзгәртү турында гариза бирергә хокуклы.

2.7. Башкарма комитет хәвеф-хәтәр категорияләре бирелгән контроль объектлары исемлеген алып бара (алга таба – контроль объектлары исемлеге). Контроль объектларын контроль объектлары исемлегенә кертү әлегә Нигезләмәнең 2.3 пунктында күрсәтелгән Башкарма комитет күрсәтмәсе нигезендә башкарыла.

Хәвеф-хәтәр категорияләре күрсәтелгән контроль объектлары исемлеге «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтөрәндәге Әлки муниципаль районының рәсми сайтының контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлегендә урнаштырыла⁷ (алга таба – Әлки муниципаль районының рәсми сайты).

⁷Жирле үзидарә органының үз эшчәнлеге турында мәгълүматны «Интернет» чөлтөрәне урнаштыру мөмкинлеге булмаса, 2009 елның 09 февралендәге «Дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында мәгълүматтан файдалануны тәэмин итү хакында» 8-ФЗ номерлы Федераль законның 10 статьясындагы 1 өлеше нигезендә күрсәтелгән мәгълүмат тиешле муниципаль районның рәсми сайтында урнаштырылырга мөмкин. Жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турындагы мәгълүматны урнаштыруда шундый ук алым 2003 елның 6 октябрәндәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принципнары турында» 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26.1 статьясындагы 5 һәм 14 өлешләрендә дә каралган.

Шул ук вакытта, 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль закон(мәсәлән, 46 статьяның 2, 3 өлешләре, 50 статьяның 9 өлеше һ.б. кара) нигезләмәләренә ярашлы рәвештә, игътибарны, контроль-күзәтчелек эшчәнлеге турында мәгълүмат нәкъ менә контроль (күзәтчелек) органы сайтында, тиешле мәгълүматны

Махсус бүлеккә керү мөмкинлеге Әлки муниципаль районының рәсми сайтының баш (төп) битеннән башкарылырга тиеш.

2.8. Контроль объектлары исемлеге түбәндәге мәгълүматны үз эченә ала:

1) контроль объектны идентификацияләүче мәгълүмат (контроль объектның урнашу урыны адресы, кадастр номеры (булса), контроль объектны идентификацияләүче башка билгеләр (кирәк булганда));

2) бирелгән хәвеф - хәтәр категориясе;

3) контроль объектына хәвеф - хәтәр категориясе бирү турында карар реквизитлары.

3. Закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү хәвеф - хәтәрен профилактикалау

3.1. Башкарма комитет төзекләндерү өлкәсендә, шул исәптән профилактик чаралар үткөрү юлы белән дә, контрольлек итә.

3.2. Профилактик чаралар контрольдә торучы затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрне намус белән үтәүне стимуллаштыру, мәжбүри таләпләрне бозу һәм (яисә) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерә алырлык шартларны, сәбәпләрне һәм факторларны бетерү, контрольдә торучы затларга мәжбүри таләпләрне, аларны үтәү ысулларын житкерү максатларында Башкарма комитет тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3.3. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда зыян (зарар) китерү хәвеф - хәтәрен киметүгә юнәлдерелгән профилактик чаралар үткөрү контроль чаралар үткөрүнең өстенлекле чарасы булып санала.

3.4. Профилактик чаралар Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән тәртиптә расланган закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүнең хәвеф - хәтәрен профилактикалау программасы нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук зыян китерүнең хәвеф - хәтәрен профилактикалау программасында каралмаган профилактик чаралар да үткөрелергә мөмкин.

Профилактик чаралар уздырганда контроль объектларының закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүгә турыдан-туры куркыныч тудыруы яки мондый зыянга (зарар) китерелүе ачыкланса, контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи зат бу хакта кичекмәстән контроль чаралар үткөрү турында карар кабул итү өчен Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Чуаш Борнае авыл жирлеге башлыгына (башлык урынбасарына) хәбәр итә.

3.5. Башкарма комитет тарафыннан төзекләндерү өлкәсендә түбәндәге профилактик чаралар үткөрелергә мөмкин:

- 1) мәгълүмат житкерү;
- 2) хокук куллану практикасын гомумиләштерү;
- 3) искәрәтүне игълан итү;
- 4) консультация бирү;
- 5) профилактик визит.⁸

3.6. Мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча мәгълүмат житкерү Башкарма комитет тарафыннан Әлки муниципаль районының рәсми сайтының контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлегендә, масса күләм мәгълүмат чараларында, контрольдә торучы затларның дөүләт мәгълүмат системаларында

башка хакимият органнары сайтларында урнаштыру мөмкинлеге турында төзәтмәләрдән башка гамәлгә ашырылуына юнәлтәбез.

⁸ Профилактик чараларның санап үтелгән төрләреннән бары тик мәгълүмат житкерү һәм консультация бирү генә мәжбүри.

Калган профилактик чаралар кулланылмаска мөмкин (2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дөүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль законның 45 статьясы 2 өлешен карагыз).

(алар булганда) һәм башка рәвешләрдә тиешле белешмәләрне урнаштыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

Башкарма комитет Әлки муниципаль районының рәсми сайтының контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлегендә 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль законның 46 статьясы 3 өлешендә күздә тотылган мәгълүматларны урнаштырырга һәм аларны актуаль хәлдә тотарга тиеш.

Башкарма комитет шулай ук Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының Чуаш Борнае авыл җирлеге халкына контроль объектларына куела торган мәжбүри таләпләр, аларның хәвеф - хәтәр критерийларына туры килү-килмәве турында гражданнар җыелыш һәм конференцияләрендә, шулай ук, аларны хәвеф - хәтәр категориясенә кертүдән чыгып, контроль объектларына карата үткәрелә торган контроль чараларының төрләре, эчтәлегенә һәм интенсивлыгы турында хәбәр итәргә хокуклы.

3.7. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү Башкарма комитет тарафыннан үткәрелгән тикшерү чаралары һәм аларның нәтижеләре турында мәгълүматларны җыю һәм анализлау юлы белән гамәлгә ашырыла.

Контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижеләре буенча ел саен тәзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру буенча хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижеләрен үз эченә алган һәм Башкарма Комитет боерыгы белән расланган, җирлек башлыгы кул куйган доклад әзерләнә. Әлегә доклад, хисап елыннан соң килүче елның 1 июленә кадәр, Әлки муниципаль районының рәсми сайтындагы контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

3.8. Башкарма комитетта мәжбүри таләпләрне бозгау әзерлек яки мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр булган һәм (яисә) мәжбүри таләпләрне бозу закон тарафыннан саклана торган кыйммәتلәргә зыян (зарар) китергән дигән мәгълүматлар расланмаган яки закон тарафыннан саклана торган кыйммәتلәргә зыян (зарар) китерү куркынычы тудырган очракта, контрольдә торучы затка мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында искәртү һәм мәжбүри таләпләрне үтәүне тәэмин итү буенча чаралар күрергә тәкъдим ителә. Искәртү Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Чуаш Борнае авыл җирлеге башлыгы (башлык урынбасары) тарафыннан әлегә белешмәләр алынганнан соң 30 көннән дә соңга калмыйча игълан ителә (имзалана). Искәртү язма рәвештә яисә электрон документ рәвешендә рәсмиләштерелә һәм контрольдә торучы зат адресына җибәрелә.

Искәртү Россия Икътисадый үсеш министрлыгының 2021.31.03, 151№ «Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типик рәвешләре турында» боерыгы белән расланган форма буенча төзелә.

Мәжбүри таләпләрне бозу ярамаганлыгы турында игълан ителгән искәртү теркәү номеры куелып искәртүләргә исәпкә алу журналында теркәлә.

Башкарма комитет тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында искәртү игълан ителгән очракта, контрольдә торучы зат күрсәтелгән искәртүгә карата ризасызлык белдерергә хокуклы. Искәртүгә карата ризасызлык Башкарма комитет тарафыннан алынганнан соң 30 көн эчендә карала. Искәртүгә карата ризасызлыкның нәтижәсе турында язма яки электрон документ рәвешендә контрольдә торучы затка ризалык яисә килешмәү турындагы мәгълүмат белән җавап җибәрелә. Ризасызлык белән риза булмау очрагында тиешле нигезләүләр күрсәтелә.

3.9. Контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан контрольдә торучы затларны консультацияләү телефон, видео-конференц-элементә

аша, шәхси кабул итүдә яисә профилактик, контроль чара үткөрү барышында гамәлгә ашырыла һәм 15 минуттан артмаска тиеш.

Гражданнарны шәхсэн кабул итү Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Чуаш Борнае авыл жирлеге башлыгы (башлыгы урынбасары) һәм (яки) контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан үткәрелә. Кабул итү урыны, шулай ук кабул итү өчен билгеләнгән көннәр һәм сәгатьләр турында мәгълүмат Әлки муниципаль районының рәсми сайтындагы контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

Түбәндәге мәсьәләләр буенча телдән яисә язма рәвештә консультация бирү гамәлгә ашырыла:

- 1) төзекләндерү өлкәсендә контроль оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 2) әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән контроль чараларны гамәлгә ашыру тәртибе;
- 3) контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять белдерү тәртибе;
- 4) мәжбүри таләпләре булган норматив хокукий актлар (аларның аерым нигезләмәләре) турында мәгълүмат алу, аларның үтәлешен бәяләү контроль чаралар кысаларында Башкарма комитет тарафыннан башкарыла.

Контрольдә торучы затларга телдән консультация бирү шулай ук гражданнар жыелыш һәм конференцияләрендә дә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3.10. Контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан язма рәвештә консультация бирү түбәндәге очракларда гамәлгә ашыра:

- 1) контрольдә торучы зат тарафыннан консультация бирү мәсьәләләре буенча язма җавап бирү турында язма мөрәҗәгать бирелү;
- 2) консультация бирү вакытында куелган сорауларга телдән җавап бирү мөмкин булмау;
- 3) куелган сорауларга җавап өстәмә мәгълүмат соратып алуны таләп итү.

Контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат консультация бирүне гамәлгә ашырганда, Россия Федерациясә законнары нигезендә файдалану мөмкинлеге чикләнгән мәгълүматның конфиденциальлеген сакларга тиеш.

Консультация барышында контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затларның, контроль чарасының башка катнашучыларының конкрет контроль чарасын, карарларын һәм (яисә) гамәлләрен бәяләүне, шулай ук контроль чаралары кысаларында уздырылган экспертиза, сынаулар нәтиҗәләрен үз эченә алган мәгълүмат бирелми.

Консультация барышында контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затка билгеле булган мәгълүмат, Башкарма комитет тарафыннан контрольдә торучы затны мәжбүри таләпләренә үтәү мәсьәләләре буенча бәяләү максатларында кулланыла алмый.

Контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан консультация бирүне исәпкә алу журналы алып барыла.

Башкарма комитетка контрольдә торучы зат һәм аларның вәкилләренән биш һәм аннан күбрәк мөрәҗәгатьләр кәргән очракта, консультация бирү Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Чуаш Борнае авыл жирлеге башлыгы (башлыгы урынбасары) яисә контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан имзаланган язма аңлатмасы Әлки муниципаль районының рәсми сайтындагы контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлегендә урнаштырыла.

3.11. Профилактик визит контрольдә торучы зат эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча профилактик әңгәмә формасында яки видео-конференция-элементә куллану юлы белән уздырыла.

Профилактик визиты барышында контрольдә торучы зат аның эшчәнлегенә яки аның карамагындагы контроль объектларына карата куелган мәжбүри таләпләр, аларның хәвеф-хәтәр критерийларына туры килүе, хәвеф-хәтәр категориясен киметүнең нигезләре һәм тәкъдим ителә торган ысуллары, шулай ук контроль объектларына карата тиешле хәвеф-хәтәр категориясенә кертүдән чыгып үткөрелә торган контроль чараларының эчтәлегенә һәм интенсивлыгы турында мәгълүмат ала.

Профилактика визитын уздырганда, контрольдә торучы затларга мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр бирелми. Профилактик визит барышында тикшеренүче зат тарафыннан бирелгән аңлатмалар рекомендация характерында.

Мәжбүри профилактик визит югары куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектларына карата эшчәнлекне гамәлгә ашыруга керешүче контрольдә торучы затларга карата үткөрелә.

Мәжбүри профилактик визитны уздыру турында контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат контрольдә торучы затка аны уздыру датасына кадәр биш эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр итә.

Мәжбүри профилактик визит үткөрү турында хәбәрнамә язма рәвештә төзелә.

Мәжбүри профилактик визит үткөрү турында хәбәрнамә «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчеләге) һәм муниципаль контроль турында» Федераль законның 21 статьясындагы 4 өлешендә билгеләнгән тәртиптә контрольдә торучы зат адресына жиберелә.

Контрольдә торучы зат, аны үткөрү датасына кадәр өч эш көненнән дә соңга калмыйча Башкарма комитетка хәбәр итеп, мәжбүри профилактик визит үткөрүдән баш тартырга хокуклы.

Мәжбүри профилактика визитын үткөрү вакыты контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә билгеләнә һәм бер эш көненнән дә артмаска тиеш.

4. Контроль чараларны һәм контроль гамәлләрне гамәлгә ашыру

4.1. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда Башкарма комитет тарафыннан әлеге чаралар кысаларында түбәндәге контроль чара һәм контроль гамәлләр үткөрелергә мөмкин:

1) инспекция визиты (мәжбүри таләпләр нигезендә контрольдә торучы зат (аның филиаллары, вәкилләкләре, аерымланган структур бүлекчәләре) урнашкан урында булырга тиешле документларны карау, сораштыру, язма аңлатмалар алу, инструменталь тикшерү ярдәмендә);

2) рейд тикшерүе (карау, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документларны теркәү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза ярдәмендә);

3) документар тикшерү (язма аңлатмалар алу, документларны теркәү, экспертиза ярдәмендә);

4) күчмә тикшерү (карау, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документларны теркәү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза ярдәмендә);

5) мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү (мәжбүри таләпләрне үтәү кысаларында контрольдә торучы затлар тарафыннан бирелгән төзекләндерү өлкәсендә контроль объектлары турындагы белешмәләрне, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында керә торган белешмәләрне жыю һәм анализлау, шулай ук дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларында булган мәгълүматлар, «Интернет» челтәреннән алынган мәгълүматлар, һәркем файдалана алырлык башка мәгълүматлар, шулай ук фото-

һәм кинога төшерү, видеога яздыру функцияләре булган хокук бозуларны теркәү автоматик режимда эшләүче техник чараларны кулланып алынган мәғлүматлар);

б) күчмә тикшерү (карау, инструменталь тикшерү (видеоязма кулланып), сынау, экспертиза ярдәмендә).

Өлеге пункт белән каралган контроль чара һәм контроль гамәлләр төрләре күрсәтелгән чаралар кысаларында конкрет контроль объектын хәвеф-хәтәр категориясенә кертүгә карап өлеге Нигезләмәнең 1 нче кушымтасы нигезендә дифференциацияләнгән.

4.2. Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү һәм күчмә тикшерү Башкарма комитет тарафыннан контрольдә торучы затлар белән бәйләнешсез үткәрелә.

4.3. Өлеге Нигезләмәнең 4.1 пунктының 1 - 4 пунктчаларында күрсәтелгән контроль чаралар планлы һәм планнан тыш чаралар рәвешендә уздырыла.

4.4. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планлы тикшерү чаралары үткәрелергә мөмкин:

- 1) инспекция визиты;
- 2) рейд тикшерүе;
- 3) документар тикшерү;
- 4) күчмә тикшерү;

4.5. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында түбәндәге планнан тыш тикшерү чаралары үткәрелергә мөмкин:

- 1) инспекция визиты;
- 2) рейд тикшерүе;
- 3) документар тикшерү;
- 4) күчмә тикшерү;
- 5) мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү;
- 6) күчмә тикшерү.

4.6. Контрольдә торучы затлар белән үзара хезмәттәшлек итү белән уздырыла торган контроль чараларны үткәрү өчен түбәндәгеләр нигез булып тора:

1) Башкарма комитетта закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү турында яисә зыян (зарар) китерү куркынычы турында гражданныр һәм оешмалар мөрәжәгатьләре (гаризалары), дөүләт хакимияте органнырыннан, жирле үзидарә органнырыннан, массакуләм мәғлүмат чараларынан алынган мәғлүмат, шулай ук контроль чаралар, үзара бәйләнешсез контроль чараларны, шул исәптән контрольдә торучы бүтән затларга карата үткәрелә торган контроль чараларны да кертәп үткәрү нәтижәсендә алынган белешмәләр булу;

2) мәжбүри таләпләрне бозу хәвеф - хәтәр индикаторлары белән расланган параметрларга контроль объектынң туры килүен яисә контроль объектынң мондый параметрлардан читләшүен ачыклау;

3) контроль чаралар уздыру планына кертелгән контроль чараларын уздыру сроклары житү;

4) Россия Федерациясе Президентынның, Россия Федерациясе Хөкүмәтенен конкрет контрольдә торучы затларга карата контроль чара үткәрү турында күрсәтмәсе;

5) прокуратура органнырына кергән материаллар һәм мөрәжәгатьләр буенча законнарның үтәлешен күзәтү, кеше һәм гражданныр хокукларын һәм ирекләрен үтәү кысаларында контроль чара уздыру турында прокурор таләбе;

6) мәжбүри таләпләрне ачыкланган бозуларны бетерү турында күрсәтмәне үтәү срогы чыгу - әгәр контрольдә торучы зат тарафыннан үзенә бирелгән күрсәтмәдә каралган документларны, һәм белешмәләрне тапшырмаса яисә тапшырылган документлар һәм мәғлүматлар нигезендә мәжбүри таләпләрне

бозуны бетерү турындагы күрсәтмәнең үтөлеше турында нәтижә ясарга мөмкин булмаса.

4.7. Мәжбүри таләпләрне бозуның хәвеф - хәтәр индикаторлары әлеге Нигезләмәгә 2 нче кушымтада күрсәтелгән.

Мәжбүри таләпләрне бозуның хәвеф - хәтәр индикаторлары исемлегә Әлки муниципаль районының рәсми сайтындагы контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлегендә урнаштырыла.

4.8. Контрольдә торучы зат белән берлектә үткәрелә торган контроль чаралар Башкарма комитетның контроль чараларын үткөрү турындагы күрсәтмәсә нигезендә үткәрелә.

4.9. Закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү турында белешмәләр нигезендә Башкарма комитетның контроль чараны уздыру турында күрсәтмәсә яки контрольдә торучы затның эшчәнлек параметрларын билгеләү, аларга туры килү яки кире кагу мәжбүри таләпләрне бозу куркынычының расланган индикаторлары контроль чараны уздыру өчен нигез булып тора, мондый күрсәтмә контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затның контроль чараларын үткөрү турында дәлилленгән белешмәсә нигезендә кабул ителә.

4.10. Контрольдә торучы затлар белән үзара бәйләнешсез үткәрелә торган контроль чаралар, Әлки муниципаль районы Чуаш Борнае авыл җирлегә башлыгы (башлык урынбасары) йөкләмәсә, Башкарма комитетның эш планнарында булган йөкләмә, шул исәптән 2020 елның 30 июлендәге «Россия Федерациясендә дөүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очракларда үткәрелә.

4.11. Гражданның, юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә индивидуаль карата контроль чаралар 2020 елның 30 июлендәге «Россия Федерациясендә дөүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан үткәрелә.

4.12. Башкарма комитет төзекләндерү өлкәсендә контрольне оештыру һәм гамәлгә ашырганда түләүсез нигездә әлеге документлар карамагында булган бүтөн органнар яки күрсәтелгән органнарга караган оешмаларның документларын һәм (яки) мәгълүматларын һәм (яки) ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларындагы, шул исәптән электрон формада белешмәләр ала. Күрсәтелгән документлар һәм (яки) белешмәләр исемлегә, аларны тапшыру тәртибе һәм сроклары Россия Федерациясә Хөкүмәтенең 2016 елның 19 апрелендәге 724-р номерлы күрсәтмәсә белән расланган дөүләт контроле (күзәтчелеге) органнары, муниципаль контроль органнары тарафыннан карамагында бу документлар һәм (яки) мәгълүмат булган башка дөүләт органнарыннан, җирле үзидарә органнарыннан яисә дөүләт органнарына яки җирле үзидарә органнарына буйсынган оешмалардан тикшерүләр оештырганда һәм үткәргәндә ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында соратып алына һәм алына торган документлар һәм (яисә) мәгълүматлар исемлегә, шулай ук Россия Федерациясә Хөкүмәтенең 2021 елның 6 мартындагы «Дөүләт контролен (күзәтчелеген), муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек турында» 338 нче карары белән расланган ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында контроль (күзәтчелек) органнарыннан яисә әлеге органнарда буйсынучы оешмалардан алынган, дөүләт контролен (күзәтчелеген), муниципаль контроль төрләрен оештырганда һәм гамәлгә ашырганда, контроль (күзәтчелек) органнары яисә әлеге органнарда караган оешмалардан алынган документлар һәм (яки) белешмәләр бирү кагыйдәләре белән билгеләнә.

4.13. Юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә һәм гражданның карата планлы контроль чаралар планлы контроль чаралар чираттагы календарь елга планлаштырылган контроль (күзәтчелек) чараларын үткөрү планын формалаштыру кагыйдәләре нигезендә, прокуратура органнары белән килештереләп эшләнгән үткөрүнең еллык планнары нигезендә, ел дәвамында контроль (күзәтчелек) чараларын кертү һәм аннан төшереп калдыру Россия Федерациясә Хөкүмәтенең 2020 елның 31 декабрендәге «Чираттагы календарь елга планлы контроль (күзәтчелек) чараларын үткөрү планын формалаштыру, аны прокуратура органнары белән килештерү, аңа кертү һәм аннан ел дәвамында контроль (күзәтчелек) чараларын төшереп калдыру тәртибе турында» 2428 номерлы карар, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып уздырыла.

4.14. Контрольдә торучы зат булган шәхси эшмәкәр һәм гражданның контроль чараны үткәргәндә катнашу мөмкинлегә булмау турында мәгълүматны Башкарма комитетка тапшырырга хокуклы, килеп туган очракта, Башкарма комитетка контроль чарасын үткәргәндә булу мөмкинлегә булмау турында мәгълүмат бирергә хокуклы, шуңа бәйләп рәвештә контроль чараны үткөрү Башкарма комитет тарафыннан шәхси эшмәкәр, гражданның әлеге мөрәжәгатьтә күрсәтелгән хәлләренә бетерергә кирәкле срокка (әмма 20 көннән дә артмый) күчерелә, бер үк вакытта түбәндәге шартларны үтәү керә:

1) контрольдә торучы затның яисә аның вәкиленең булмавы контроль чарасын үткәргәндә контроль таләпләренә үтәүне гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан бәяләүгә комачауламый, шул ук вакытта контрольдә торучы затка контроль чараны уздыру турында тиешле рәвештә хәбәр ителгән булуы шарт;

2) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) турыдан-туры куркыныч китерү яисә фактта китерү билгеләре булмау;

3) контроль чараны үткәргәндә контрольдә торучы затның (контрольдә тотыла торган зат авыруы, аның командировкасы һ.б.) житди сәбәпләре булу.

4.15. Күчмә тикшерүне үткөрү срогы 10 эш көненнән артмаска тиеш.

Күчмә тикшерү барышында кече эшмәкәрлекнең бер субъектына карата хезмәттәшлекнең гомуми срогы кече предприятие өчен 50 сәгатътән һәм микропредприятие өчен 15 сәгатътән артмый.

Россия Федерациясенә берничә субъекты территориясендә үз эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмага карата күчмә тикшерү үткөрү срогы оешманың һәр филиалы, вәкиллегә, аерымланган структур бүлекчәсә яисә житештерү объекты буенча аерым билгеләнә.

4.16. Контроль чаралар үткөрүнең барлык очракларында контроль гамәлләренә башкарырга вәкаләтле вазыйфаи затлар һәм контроль гамәлләренә башкаруга жәлеп ителә торган затлар тарафыннан мөжбүри таләпләренә үтәүне (бозуны) дәлилләү өчен фотога төшерү, аудио- һәм видео язма, контроль чараны уздыруга вәкаләтле вазыйфаи затлар үткөрә торган геодезик һәм картометрик үлчәүләр кулланылырга мөмкин. Фотога төшерү, аудио һәм видеога яздыру, геодезик һәм картометрик үлчәүләр һәм әлеге максатлар өчен файдаланылган техник чаралар турында мәгълүмат контроль чара нәтижәләре буенча төзелә торган актта һәм контроль чара кысаларында үткөрелә торган контроль гамәл нәтижәләре буенча төзелә торган беркетмәдә чагыла.

4.17. Контроль чара нәтижәләренә контрольдә торучы зат тарафыннан мөжбүри таләпләренә үтәүне бәяләү, мөжбүри таләпләренә бозуларны кисәтү һәм (яисә) аларны бозуны туктату өчен шартлар тудыру, бозылган хәлне торгызу, вәкаләтле органнарга яисә вазыйфаи затларга Башкарма комитет тарафыннан 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелегә) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль

законның 90 статьясындагы 2 өлешендө каралган җаваплылыкка тарту һәм (яки) чараларны куллану турындагы мәсьәләне карау өчен мәғлүмат жиберү керә.

4.18. Контрольгә зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чараны уздыру төмамлангач, контроль чара акты төзелә. Мондый чараны уздыру нәтижәләре буенча мәҗбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта, актта нәкъ менә нинди мәҗбүри таләп бозылган, нинди норматив хокукий акт һәм аның структур берәмлеге билгеләнгәнлеге күрсәтелә. Ачыкланган хокук бозулар контроль чарасын үткөрү төмамланганчы, бетерелгән очракта, актта аны бетерү факты күрсәтелә. Мәҗбүри таләпләрне бозуның дәлилләре булган документлар, башка материаллар актка беркетелергә тиеш. Контроль чара уздырганда тугырылган тикшерү кәгазьләре актка теркәлә.

Актны рәсмиләштерү Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан башка тәртип билгеләнмәгән очракта, мондый чараны уздыру төмамланган көнне контроль чараны уздыру урынында башкарыла.

Прокуратура органнары белән килештерелгән контроль чара акты Контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестры аша турыдан-туры аны рәсмиләштергәннән соң прокуратура органнарына жиберелә.

4.19. Контроль чаралар турында мәғлүмат Контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында урнаштырыла.

4.20. Контрольдә торучы затларга контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан башкарылган эшләр һәм кабул ителә торган карарлар турында мәғлүмат бирү Контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында күрсәтелгән гамәлләр һәм карарлар турында белешмәләр урнаштыру, шулай ук дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне башкару өчен электрон формада кулланыла торган мәғлүмат системаларының мәғлүмати-технологик хезмәттәшлеген тәэмин итүче инфраструктура ярдәмендә, шул исәптән «Бердәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр (функцияләр) порталы» федераль дәүләт мәғлүмат системасы (алга таба - дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яисә) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталы аша аларны контрольдә тотучы затларга җиткерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Эшмәкәрлек эшчәнлеген гамәлгә ашырмаган, контрольдә торучы зат булган гражданды контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затлар кылган гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында хәбәр алардан Башкарма комитет адресына кәгазьдә документлар алу кирәклегенә турында хәбәрнамә юллаган яисә Башкарма комитетта контрольдә торучы затның электрон почта адресы турында белешмәләре, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы аша аңа документларны электрон рәвештә юллау мөмкинлегенә булмаган очракта, кәгазьдә документлар жиберү юлы белән жиберелә (затның бердәм идентификация һәм аутентификация системасында хисап язмасы булмаса яки ул бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәү процедурасын узуну төгәлләмәгән очракта). Күрсәтелгән гражданин Башкарма комитетка документларны кәгазьдә жиберергә хокуклы.

2023 елның 31 декабренә кадәр контрольдә торучы затка контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләре һәм кабул ителә торган карарлар турында хәбәр итү, Башкарма комитет тарафыннан контрольдә торучы затка документлар һәм белешмәләр, шул исәптән кәгазь чыганакта, контрольдә торучы затка электрон формада мәғлүмат җиткерү мөмкин булмаган очракта яки контрольдә торучы зат соравы буенча почта элементсеннән файдаланып, жиберүне гамәлгә ашырырга мөмкин.

4.21. Актта бәян ителгән фактлар һәм нәтижәләр белән килешмәгән очракта, контрольдә торучы зат 2020 елның 31 июлендәгә «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль

турында» 248-ФЗ номерлы Федераль законның 39 - 40 статьяларында һәм әлеге Нигезләмәнең 5 бүлегендә каралган тәртиптә шикаять жибәргә хокуклы.⁹

4.22. Контроль чарасын үткәргәндә мәжбүри таләпләрне бозулар ачыкланмаган очракта, бу хакта белешмәләр Контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрына кертелә. Контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи зат мәжбүри таләпләрне үтәү буенча тәкъдимнәр бирергә, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү хәвеф-хәтәрен профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар үткәргә хокуклы.

4.23. Контроль чара уздырганда контрольдә торучы зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә Башкарма комитет (контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи зат) түбәндәгеләргә бурычлы:

1) контрольдә торучы затка контроль чара актын рәсмиләштергәннән соң, ачыкланган хокук бозуларны бетерүнең тиешле срокларын күрсәтеп һәм (яисә) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүне булдырмау чараларын үткөрү турында күрсәтмә бирергә.

2) контроль чара уздырганда контроль объектына ия булган һәм (яки) аннан файдаланучы гражданин, оешма эшчәнлегә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зара) китерүгә турыдан-туры куркыныч тудыруы яки мондый зыян (зыян) китерелүе ачыкланса, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүне булдырмау яисә аны туктату буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чараларны кичекмәстән кабул итәргә һәм закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы һәм аны булдырмау ысуллары турында гражданныр, оешмаларга теләсә нинди мөмкин булган ысул белән мәгълүматка җиткерергә;

3) контроль чара барышында җинаять билгеләре яисә административ хокук бозу ачыкланса, тиешле мәгълүматны үз компетенциясе нигезендә дөүләт органына жибәргә яисә тиешле вәкаләтләр булганда гаепле затларны законда билгеләнгән җаваплылыкка җөлеп итү чараларын күрергә;

4) ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерүне контрольдә тотуны гамәлгә ашыру, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтүне тикшереп тору, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү мөмкинлеген булдырмау, күрсәтмәне билгеләнгән срукта үтәмәгән очракта, әгәр мондый чара законнарда каралган булса, күрсәтмәне мәжбүри үтәү турындагы таләп белән судка мөрәҗғәгать иткәнчегә кадәр аның үтәләшен тәэмин итү буенча чаралар күрергә;

5) мәжбүри таләпләрне үтәү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү хәвеф-хәтәрен профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар уздыру буенча тәкъдимнәр бирү турындагы мәсьәләне карарга.

4.24. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи зат билгеләнгән тәртиптә федераль башкарма хакимият органнары һәм аларның территориаль органнары, Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары, хокук саклау органнары, оешмалар һәм гражданныр белән үзара хезмәттәшлек итәләр.

Төзекләндерү өлкәсендә контрольлекне гамәлгә ашыру кысаларында контроль чара үткөрү барышында Россия Федерациясе законнарында административ һәм башка җаваплылык каралган законнар таләпләрен бозу ачыкланган очракта, контроль чара актында ачыкланган хокук бозу билгеләре булу турында мәгълүмат күрсәтелә. Тикшерүне гамәлгә ашыруга вәкаләтле

⁹ Муниципаль контрольнең әлеге төрендә судка кадәр шикаять бирү системасы кулланылса (39 ст. 4 өлеше). Киресенчә булганда әлеге норма төшереп калдырылырга тиеш.

вазыйфаи зат күрсәтелгән актның күчermәсен тиешле җаваплылыкка тартырга вәкаләтле хакимият органына юллай.

5. Төзекләндерү өлкәсендә контрольнең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре

5.1. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү 2020 елның 31 июлендәге «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль законның 30 статьясы нигезендә гамәлгә ашырыла.

5.2. Контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, төзекләндерү өлкәсендә контроль өчен индикатив күрсәткечләре Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Чуаш Борнае авыл җирлеге Советы тарафыннан раслана.

Татарстан Республикасы Әлки муниципаль
районының "Чуаш Борнае авыл жирлеге" муниципаль
берәмлеге территориясендә төзекләнדרү
өлкәсендә муниципаль контроль турындагы
нигезләмәгә 1 нче кушымта

**Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Чуаш Борнае авыл
жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан төзекләнדרү өлкәсендә
контрольлек итүне тормышка ашырганда төзекләнדרү өлкәсендә контроль
объектларын билгеле бер хәвеф-хәтәр категориясенә кертү критерийлары¹⁰**

1. 1. Югары хәвеф-хәтәр категориясенә (бу - 1 нче вариант, ул барлык
янәшәдәге территорияләрне югары хәвеф-хәтәр категориясенә кертә)бина,
төзелеш, корылма, жир кишәрлекләренә (янәшәдәге территорияләргә) якин
урнашкан территорияләр керә:

- а) Чуаш Борнае авылы, Югары, Үзәк урамнарында;
- б) Татар Борнае авылы Үзәк, Мәктәп, Күпер урамнарында

2. Урта хәвеф-хәтәр категориясенә түбәндәге урыннарда урнашкан элмә
такталар, фасадлар биналар, корылмалар керә:

биналар, корылмалар, корылмаларның элмә такталары, фасадлары.:

- а) Чуаш Борнае авылы Югары, Үзәк урамнарында;
- б) Татар Борнае авылы Үзәк, Мәктәп, Күпер, Югары, Яшьләр урамнарында.

3. Төзекләнדרү өлкәсендә контрольнең барлык башка объектлары түбән
хәвеф-хәтәр категориясенә керә.

---

¹⁰ Әлеге критерийлар исемлеге үрнәк булып тора. Хәвеф-хәтәр белән идарә итү системасы нәкъ менә шушы муниципаль берәмлеккә хас булган хәвеф-хәтәрләрне анализлауны һәм әлеге территория өчен критерийлар системасын эшләүне күздә тотта.

Татарстан Республикасы Әлки муниципаль
районының "Чуаш Борнае авыл җирлеге"
муниципаль берәмлеге территориясендә
төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль
турындагы нигезләмәгә 2 нче кушымта

**Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының Чуаш Борнае авыл
җирлеге башкарма комитеты төзекләндерү өлкәсендә контрольне ¹¹
гамәлгә ашырганда планнан тыш тикшерүләр үткөрү кирәклеген билгеләү
өчен кулланыла торган мәҗбүри таләпләрне бозуның хәвеф-хәтәр
индикаторлары**

1. Янәшә территориядә яисә гомуми файдаланудагы башка территорияләрдә чүп-чар һәм җитештерү һәм куллану калдыклары булу.

2. Янәшә территориядә карантин, агулы һәм чүп үләннәре, киселгән агач һәм куак калдыклары булу.

3. Торак булмаган бина, корылма, төзелешләрнең фасадларында, стеналарында, шулай ук төзекләндерү элементлары һәм җәмәгать урыннарында үз белдекләре белән ясалган язулар яки рәсемнәр булу.

4. Янәшә территориядә гражданның ирекле һәм куркынычсыз үтүенә комачаулык итүче каршылык булу.

5. Бина, корылма түбәләрендә боз сөңгеләре булу.

6. Халыкның аз хәрәкәтләнүче төркеменең мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик тәрбия һәм спорт, халыкка социаль хезмәт күрсәтү объектларына ирекле үтеп керүенә комачаулаучы киртәләр булу.

7. Инженерлык корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирәкле мәгълүматны үз эченә алган махсус билгеләрне, язуларны юк итү яки зыян китерү.

8. Җир эшләрән башкару рәхсәтеннән башка яисә мондый рәхсәтнең гамәлдә булу срогын арттырып башкару.¹²

9. Җир эшләрән башкарганда бина янына килү һәм аларга керү юлларына ирекле үтеп керүгә, шулай ук ишегалларына ирекле керүгә, җәяүлеләрнең, шул исәптән Иивалидларның һәм халыкның аз хәрәкәтләнүче төркеменең иминлеген тәэмин итү өчен киртәләр тудыру.

10. Транспорт чараларын төзекләндерү кагыйдәләре чикләнгән газонда яки башка яшелләнделерелгән яки рекреацион территориядә урнаштыру.

Кисү билетыннан башка агач һәм куакларны кисү, утырту яисә күчәрәп утырту мондый документлар нигезендә башкарылырга тиеш булган очракларда агач һәм куакларны кисү, күчәрәп утырту яисә утырту.¹³

¹¹ Индикаторларның әлеге Исемлеге үрнәк булып тора. Хәвеф-хәтәр елән идарә итү системасы нәкъ менә шушы муниципаль берәмлеккә хас булган хәвеф-хәтәрләрне анализлауны һәм әлеге территория өчен индикаторлар эшләүне күздә тоту.

¹² Җир эшләрән гамәлгә ашыруга рәхсәт бирү Россия Федерациясе субъектлары территорияләрендә һәм муниципаль берәмлекләр территорияләрендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыру үзенчәлекләре белән бәйлә процедура булып тора һәм мондый процедура һәм аны уздыру тәртибе Россия Федерациясе субъектының норматив хокукый акты яисә җирле үзидарә вәкиллеке органының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән очракта кулланыла ала (Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2014 елның 30 апрелендәге 403 номерлы, 2017 елның 28 мартындагы 346 номерлы, 2016 елның 7 ноябрәндәге 1138 номерлы, 2017 елның 17 апрелендәге 452 номерлы, 2016 елның 27 декабрәндәге 1504 номерлы карарларында каралган төзелеш өлкәсендәге процедураларның II бүлеген карагыз). Әгәр җир эшләрән башкаруга рәхсәт бирү Россия Федерациясе субъектының норматив хокукый акты яисә җирле үзидарә вәкиллеке органының муниципаль хокукый акты нигезендә каралмаган булса, 8 пункт төшерәп калдырылырга тиеш.

¹³ Агач һәм куакларны кисү һәм күчәрәп утыртуга йөкләмә билет һәм (яисә) рәхсәт бирү мондый процедура һәм аны уздыру тәртибе Россия Федерациясе субъектының норматив хокукый акты яисә җирле

12. Гомуми файдаланудагы территориялөрдө авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын йөртү.

үзидарә вәкилләкә органының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән очракта кулланылучы Россия Федерациясе субъектлары территорияләрендә һәм муниципаль берәмлекләр территорияләрендә шәһәр төзелешә эшчәнлеген гамәлгә ашыру үзәнчәлекләре белән бәйлә процедура булып тора. (Россия Федерациясе Хөкүмәтенәң 2014 елның 30 апрелендәгә 403 номерлы, 2017 елның 28 мартындагы 346 номерлы, 2016 елның 7 ноябрәндәгә 1138 номерлы, 2017 елның 17 апрелендәгә 452 номерлы, 2016 елның 27 декабрәндәгә 1504 номерлы карарларында каралган төзелеш өлкәсендәгә процедураларның II бүлеген карагыз). Әгәр агач һәм куакларны кисү билетын һәм (яки) агач һәм куак утыртуга рөхсәт бирү Россия Федерациясе субъектының норматив хокукый акты яисә жирле үзидарә вәкилләкә органының муниципаль хокукый акты нигезендә жирлектә каралмаган булса, 11 пункт төшереп калдырылырга тиеш.